

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. — Oglasi zdravstvenih, poslovalnih in vabil po 1. l. — Oglasi denarnih zavodov po 1. l. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa 1. l. — Oglasi naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-82.

Da zaključimo

Gonja «Malega lista», pravzaprav pa poslanca Ščka, ki je, kakor znano, njegov urednik, proti vsemu, kar v našem mestu in po vsej naši Julijski Krajini resnično narodno misli in čuti, je napolnila vsa naša javnost z globokim ogorčenjem nad takim brezvestnim početjem. V hipu, ko je vse naše preizkušeno in izmučeno ljudstvo pritisnjeno v političnem in gospodarskem oziru ob tla, v hipu, ko nam je v korenu onemogočeno vsako kulturno uveljavljanje, v hipu, ko so nas z eno potezo peresa oropali vseh naših sol, ljudskih in srednjih, v hipu, ko je naša govorica izgnana iz vseh javnih uradov ter smo z eno besedo strli, potlačeni, izmučeni in ponižani in je od našega nekdanjega bujnega narodnega telesa ostala po zaslugi razmer le kost in koža — v takih usodnih hipih, ki jih preživlja naše ljudstvo in kjer mu gre za «biti ali ne biti», v taki krizi je edina rešitev v združitvi vseh sil za dosego najglavnejšega cilja, t. j. za ohranitev življenja, za rešitev pred nepopravljivim — pred popolno narodno smrtjo našega ljudstva.

Ni ga poštenega človeka, med našim ljudstvom, ki bi ne priznaval, da mora biti to v sedanjih prežalostnih razmerah edini cilj vsega našega delovanja, vseh naših naporov. Se le ko začnemo promatrati delovanje urednika «Malega lista», g. poslanca Ščka s tega stališča, se nam pred očmi njegovo razkolniško delo v vsej svoji strašni luči. Napadi v takih hudih časih naše zaslužne narodne ustanove, s katerimi je zvezano pol stoletja trudopolnega dela in napredka našega življa, izpodkopavati ugled in krasti osebnost čast možem na način, ki se ga niso nikdar posluževali niti naši najhujši narodni nasprotniki, ubijati voljo in polet v teh pogumnih možih, ki jih nismo nikdar v svoji zgodovini tako krvavo potrebovali, kakor sedaj, ko so postale vrste naših javnih delavcev tako redke, da se mora naše ljudstvo s strahom vprašati, kaj bo — tako postopanje je neodpušten narodni greh, zločin razkola, ki ne more ostati brez najusodnejših posledic za vse naše izmučeno ljudstvo. In ta razkol, to onemogočenje združitve vseh naših sil v službi interesov našega naroda bo za večne čase nerazdružno spojeno z imenom poslanca Ščka pri Slovencih in g. Milanovića pri istrskih Hrvatih, z imenom dveh duhovnikov, ki bi ju morala ista krščanska morala, na katero se sklicujeta, poučiti o neodpuštni grholi njunega brezvestnega početja. Namesto tega moramo žal ugotoviti ravno nasprotno: gospodje hočejo ostati dosledni kot grobokopi našega narodnega edinstva. Najočitnejši dokaz o tem je dejstvo, da so isti krogi, ki so izdajali prej pod vodstvom g. Milanovića «Istro», začeli po novem letu zopet izdajati «Pucki Prijatelj», katerega prenehanje v korist skupnega glasila «Istarska Rijeka» je bila ena izmed temeljnih točk sporazuma med Istrani.

Taka so njihova dela in po teh delih jih ljudstvo sodi. Razumljivo je torej čustvo prezira in obsojanja, ki obhaja vso našo javnost sprico takega brezvestnega početja. Dan za dnem dobivamo od naših čitateljev pisma, v katerih se zrcali velika žalost nad takim cepanjem naših moči. Mi, ki smo vedno neomajno stali na stališču, da so medsebojne borbe skrajno škodljive, popolnoma razumemo taka grenka čustva naše javnosti, ki se zaveda, da je vsaka bratomorna borba le potrat časa na škodo onega glavnega in življenjskega našega cilja, ki smo ga že zgoraj označili. To razpoloženje med našo javnostjo je razveljavilo dejstvo, zgovoren dokaz o njeni politični zrelosti in resnosti. Vse to smo prepričani, da bo ta javnost z odobravanjem pozdravila tudi naš sklep, da se ne bomo več spuščali v polemiko z gospodi razkolniki. Postavljamo torej piko z onim prezirom, ki ga čuti vsa naša javnost in ki ga tako razkolniško početje zasluži v polni meri.

Nas list se je spustil v sedanje polemiko z g. Ščekom in Milanovičem le zato, ker je bil prisiljen. Ze ponovno smo naglasili in ponavljamo tudi danes, da mi nismo začeli napadati, temveč da smo le branili sebe, svojo čast, dobro ime naših zaslužnih voditeljev in naših občepokornih narodnih ustanov, ki jih Ščekov «Mali list» in do sedanje Milanovićevo glasilo «Istra» že več mesecev sistematično blatita na najbrezvestnejši način. Istočasno pa se je poslanec Šček predstavljal za mučenika našega pisanja in naših napadov. In kot takega mučenika se ni predstavljal samo v svojem glasilu, temveč tudi po listih onstran meje («Slovenec» od 19. decembra 1923). Sprito te hinavščine je pač potrebno, da danes, ko z naše strani zaključujemo to vsiljeno nam polemiko, zopet pojasnimo naši javnosti resnično stanje stvari v tem pogledu.

Vsi tisti, ki zasledujejo pisanje našega lista, dobro vedo, da smo prvič nastopili proti uredniku «Malega lista», g. poslanca Ščka šele 18. novembra 1923, dočim smo ga puščali prej popolnoma na miru. Naš tedanji nastop pa je bil le zavrnitev napadov na Trzasko kmetijsko družbo, katere je objavilo Ščekovo glasilo dne 16. istega meseca, torej dva dni prej, pod naslovom «3900 lir za razkolo». V isti naši številki je objavil tudi g. dr. Slavik, podpredsednik Trzasko kmetijske družbe, pojasnilo, v katerem je dokazal neutemeljenost trditve in napadov Ščekovega «Malega lista». Isti

dan smo tudi zavrnili podtikanja Milanovićeve «Istre», češ da je naše pisanje v nasprotju s krščansko moraljo. Pribijamo zopet, da smo pustili tudi g. Milanovića popolnoma pri miru, dokler ni odkopiral nekega našega članka o Principu ter ga izbral za grde napade na naš list in naše vodstvo. V naših zavrnitvah ni bilo nikake žaljive besede. Dne 23. novembra 1923, pa je izšla 40. številka Ščekovega «Malega lista», v kateri se blešči sledeči odgovor na naša mirna in stvarna izvajanja: «Mi se ne bomo prepirali s pijavkami, ki so narod za milijone ogoljufali, ki so bili od bankirjev podkupljeni, ki si zidajo palače na stroške ljudstva. Za nas so to izjave, propalice, četudi nočijo na jeziku besedo o narodu. Amen».

Takšen je bil začetek naše polemike s poslancom Ščekom. Ze po teh dejstvih vsakdo lahko vidi, kdo je napadal in kdo se je branil. In kakor v začetku, tako smo tudi pozneje vedno le odbijali napade in obrekovanja Ščekovega glasila. Kar pa je najbolj žalostno na postopanju g. poslanca Ščka, je to, kakor smo že ponovno naglasili, da je uprizarjal to brezvestno gonjo ravno v hipu, ko so se vršila med trzaskim in goriškim političnim društvom pogajanja za sporazum in za združitve vseh naših sil. A poslanec Šček je funkcional pri teh pogajanjih zraven tega še kot nekaj posredovalec, ki naj bi olajšal sporazum in spravo med brati. Zares divno postopanje, pravi vzor političnega poštenja in bratske iskrenosti. In kot v zasmeje vsake resnosti javnega političnega delavca je objavil po-

Fašistovska vlada in Mornarska zveza

D'Annunzio se v ozadju.

GENOVA, 8. Zadnji dnevi niso prinesli nobenega ravno posebnega dogodka v zadevi Mornarske zveze. D'Annunzio je v svojem pismu na državne podtajnika za mornarico on. Ciano sicer zelo odločno nastopil proti razpustu upravnega sveta in imenovanju vladnih komisarjev ter zahteval, da se sklicje na novo občni zbor, ki naj odloči o zadnjih dogodkih: toda D'Annunzio je lepo ostal v svoji vili v Gardone, odkoder se ne gane. Listi, ki se potegujejo za Mornarsko zvezo, pravijo, da je premalo, ako D'Annunzio pošilja le svojega zastopnika v Genovo. Sam bi moral priti. Včeraj je namreč prispel D'Annunziov zastopnik avv. Masperi; podal se je takoj k admiralu Cagni, ki je glavni izmed komisarjev, katerim je poverjena uprava Mornarske zveze.

Adm. Cagni je v neprestanem stiku z vlado, posebno s tukajšnjim državnim pravdnikom. Prefekt je imel z Mussolinijem dolg pogovor potom telefona o sedanjem položaju. Veliko pozornost je vzbudilo odprto pismo kapitana Luigi Rizzo na admiralu Cagni in mornarje. Rizzo pravi v tem pismu, da je zadel Giulietti ista usoda kakor vsakega organizatorja. Giulietti je bil pogumen, bojevit, delaven in odkrit; toda ko se mu je enkrat posrečilo organizirati mornarje v Mornarski zvezi, je gledal samo na to, da ohrani organizacijo v svojih rokah. Organizacija mu ni bila več namen, ampak sredstvo, da se je obdržal na svoji moči. Sedanji konflikt — nadaljuje Rizzo — ni posledica kakšnega idejnega boja, ampak je boj med ljudmi, ki se borijo za stolce.

«Pisnik (D'Annunzio) je obkoljen, vlada obdana; vrstijo se poslanice; kdor bi lahko nekoliko sunil, je povabljen na bogato kosilo; avtomobili ropotajo sledeči sestanki in proti nebu nad Gardone švigajo rakete, dviga se dim možnarjev; prav posebna umetniška mentaliteta ni dovoljevala pisniku, da bi prenel, kako nečloveško je bilo ono požrešno zapravljanje. Njegov polet v višave mu ni dopuščal, da bi razumel, kako nečloveško je bilo ono spuščanje raket, ko je beda trkala na vrata brezposelnih mornarjev. Tako so ljudje, ki se sploh še niso vozili po morju, zapravili milijone, ki si jih je od ust odtrgala gladna množica mornarjev. Dalje poudarja Rizzo, da je treba menjati ves dosedajni sistem in tudi pravila Mornarske zveze. Nato zaključuje:

«Italijanski mornarji! Sindikalnega organizma ne more večno voditi vladni komisar; radi tega pripravite se ter združite se v boju za ohranitev vaše organizacije. Admiral Cagni in vi mi boste morda očitali, da pišem to pismo, ker bi rad prišel na mesto sedanjih voditeljev. A jaz tega nečem. Kot star član zveze vam klidem: «Ven z vsemi, glavari in podrepaniki, ene in druge skupine; ven z vsemi ljudmi, ki ne poznajo ne zvestobe, ne časti. Zivela nova zveza na demokratski podlagi!».

Umljivo je, da je to pismo zadelo na levo in desno. Zaenkrat se je oglašil le odbor disidentov, ki je na seji odločno protestiral proti izjavam kap. Rizzo. Najbolj ostre so seveda puščice, ki jih je Rizzo izstrelil proti D'Annunziju. V pismu očita Rizzo Giulietti, da je prodal neodvisnost Mornarske zveze duhovnemu glavarju (D'Annunziju), ki ga je bilo treba nalas utvariti.

Sploh je uloga, ki jo igra D'Annunzio v vsej zadevi, zelo, zelo zapletena; nekateri trdijo, da je odločno branil interese mornarjev, drugi pa trdijo skoro nasprotno. Od tega razdora bodo odnesli največji kos brodatistiki in pa fašizem, ki so pač skupno hoteli zadati zadnji udarec sindikalni organizaciji, ker je bila prvim nevarna in ker ni bila fašistovska. Tako piše Attilio Cabiati v listu «Stampa»: Razpust upravnega sveta Mornarske zveze predstavlja čin neomejene gospodstva, ki bi ga navadna vlada prav gotovo ne storila. Javni red ni bil na noben način ogrožen in člani bi se lahko poslužili zakonskih sredstev, ako bi se hoteli otrestiti vodstva zveze; lahko bi bili enostavno izstopili iz zveze in ustanovili novo organizacijo, ki bi jo brodatistiki sprejeli z odprtimi rokami in kateri bi dali vse močnejše prednosti, samo da bi uničili prvotno organizacijo. To bi se zgodilo pod vlado prostosti.

Vlada je mogla imeti samo enega izmed teh dveh namenov: ali vsiliti brodatistikom in mornarjem mornarski pakt ali pa ovesti mor-

tem v 44. številki svojega lista od 21. decembra 1923. svoj znani poziv «Mir med nami», v katerem je ponudil premirje in častni sod istim krogom, ki jih je bil par tednov prej proglasil za pijavke, propalice itd., ne da bi bil pozanje prekal teh svojih žaljiv, kakršnih niso nikdar rabili na naslov našega narodnega vodstva — ponavljamo — niti naši najhujši narodni nasprotniki, nikar pa krvni bratje. Vrhunec vse te hinavške gonje pa je najnovejši podtikanje trzaskim narodnim krogom nekakega grozljivega pisma, ki da ga je dobil poslanec Šček. Na to najnovejšo nesramnost Ščekovega glasila smo odgovorili v nedeljski in včerajšnji številki (od 6. in 8. t. m.).

Danes hočemo postaviti piko, kakor smo že rekli, zaključiti bočemo z naše strani to polemiko z razkolniki. Vsakdo naj prevzame za svoje delovanje polno odgovornost pred javnostjo in pred zgodovino našega naroda. Naš list in naše narodno vodstvo ostaneta slej ko prej neomajno zvesta programu narodnega edinstva, ki se je med vsemi izkazal v vseh viharjih naše zgodovine za najboljšega, ker se edino na narodni podlagi morejo združiti v enotno fronto vsi Slovenci brez razlike svetovnega naziranja. Vsako drugačno stališče je poseben v sedanjih težkih razmerah usodna politična zmeta in tudi pravi zločin zoper narodno edinstvo, brez katerega ne more biti govora o nikakem izdatnem in uspešnem delu za naše ljudstvo in njega življenjske interese. Ogromna večina naše javnosti se tega dejstva živo zaveda ter se ne bo dala zapeljati na kriva pota razkola in medsebojne bratomorne strankarske borbe.

narje v laištovske organizacije. Sicer pa nas skušnja uči, da ne bo laištovska vlada pustila iz rok tako močnega organizma kakor sta Mornarska zveza in zadruga «Garibaldi» prej, dokler jih ne bo popolnoma polastila.

Kako daleč segajo vladni prsti?

Prisilno nameščanje bivših bojnikov pri italijanskih trždkah v inozemstvu.

RIM, 8. Ministrski predsednik on. Mussolini je razposlal kr. diplomatskim in konzularnim uradom v inozemstvu okrožnico, v kateri jih pozivlja, naj z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago, vplivajo na italijanske trždke v inozemstvu, da odpustijo iz službe tuje uradnike in da na njihovo mesto imenujejo bivše italijanske bojivnike. Ta okrožnica — pravi Mussolini — je v skladu s pobudo, ki jo je dala italijanska vlada iz socijalne, politične in gospodarske oportunisti, da bi se inozemski uradniki pri italijanskih trždkah (v Italiji) nadomestili z italijanskimi. Edino na ta način, se bo država izkazala hvaležno onim, ki so jo branili.

Ta okrožnica je pač značilna za sedanje vlado in jasno kaže, kako daleč segajo vladni prsti v čisto zasebne zadeve privatnikov; niti pred državnimi mejami tuje države se ne ustavijo. Kaj bi rekla tukajšnja vlada, ko bi inozemske vlade razposlale svojim poslaštvo in konzulatoma analogne okrožnice?

Besedilo volilnega zakona objavljeno RIM, 8. V dodatku k uradnemu listu «Gazzetta ufficiale» je bilo objavljeno besedilo zakona za politične volitve.

Vest o skupnih italijansko-španskih pomorskih vajah izmišljena

RIM, 8. Nekateri tukajšnji listi so posneli iz inozemskih listov vest, da se bodo vršile v Sredozemskem morju skupne vojaške vaje italijanskega in španskega brodarja. Agencija Stefani pa poroča, da je ta vest povsem izmišljena.

Vzorna nočna straža GENOVA, 8. Iz Sestri Levante poročajo, da so karabinerji aretirali desetnika državne milice Ettore Gonzaga, ki je obtožen, da je vlomil v nabiralnico za miloščino v cerkvi sv. Antona ter se polastil 200 lir, ko je stražil z dvema tovarišema dva mrljica, ki sta bila prepeljana z bojišča.

Železniška nesreča TURIN, 8. Včeraj dopoldne je osebn vlak odpeljal iz Porta Susa proti Ivrei; na postaji Montanaro je zavozil v tovorni vlak ter mu razbil 3 vagonce. Ob silovnem udarcu je nastala med potniki grozna panika; vendar pa ni imela nesreča tako težkih posledic. Bilo je ranjenih 8 potnikov; pomoč je bila takoj na mestu, ker se je dogodila nesreča na postaji.

Konferenca Male entente v Beogradu Važne točke na dnevnem redu Madžarsko posojilo

BEograd, 8. Čehoslovski poslanik Šeba je o konferenci Male entente izjavil sledeče: Konferenca v Beogradu je redni sestanek, ki je bil sklenjen že na konferenci v Sinaji. O vprašanjih, ki pridejo na razpravo, je Šeba izjavil: Na sporedu konference, ki ga bo določil njen predsednik zunanji minister dr. Ničič, bodo tudi vprašanja splošne evropske politike, posebno tudi vprašanje madžarskega posojila. Zadnje je tem aktualnejše, ker imajo državniki Male entente dovolj časa, da se o pogojih tega posojila, zlasti o kontroli, posvetujejo še prej, predno bo vprašanje v Londonu končno rešeno. Znano je, da po konferenci v Beogradu odpotujejo delegati Male entente v London, kjer bodo prisostvovali reševanju zadeve madžarskega posojila. Ni dvoma, da bodo dosedanje

soglasje držav Male entente, ki se je pokazalo še na vsakem njih sestanku, potrdili tudi rezultati beograjske konference. Aktualni mednarodni položaj daje sedanjemu sestanku izvanreden značaj. Ta sestanek bo zelo svečan.

BEograd, 8. Tajnik v ministrstvu za zunanje zadeve Stanković se je odpeljal v Maribor, kjer bo sprejel čehoslovškega zunanjega ministra dr. Beneša, ko bo stopil na jugoslovanska tla. V isti namen se je odpeljal do romunske meje tajnik zunanjega ministrstva Čičevan, da pozdravi romunskega ministra za zunanje posle Duco.

Jugoslovanski odgovor na angleško noto

Politično ozadje angleškega nastopa

BEograd, 8. Zunanji minister Ničič je bil predvčeršnjim pri predsedniku vlade Pašiću, s katerim je ostal delj časa v razgovoru o odgovoru, ki naj se pošlje angleški vladi na njeno vprašanje glede posojila 300 milijonov frankov, ki ga je dovolila Francija. Jugoslovanska vlada bo odgovorila Angliji z verbalno noto, da je posojilo 300 milijonov francoskih frankov namenjeno za nakup potrebne materijala za oborožitev. Jamstvo tega posojila pride po garancijah za vsa druga posojila, ki so se že prej sklenila.

V diplomatskih krogih mislijo, da je angleška vlada storila ta korak samo zato, ker ne kupuje jugoslovanske vlade ničesar v Angliji. Ta korak ima pa tudi politično ozadje, ker se je posrečilo Franciji pridobiti za svojo politiko večji del srednjeevropskih držav, kar seveda ni po volji Angliji.

Politična situacija v Jugoslaviji neizpremenjena

BEograd, 8. V radikalskem poslanskem klubu obstaja glede notranjega položaja dve struji, od katerih gre ena za tem, da se čimprej rešijo vsa notranja vprašanja, druga pa zastopa stališče, da naj se nadaljuje dosedanja politika. K drugi struji spada predsednik vlade Pašić sam.

Minister za izenačenje zakonov, Marko Trifković, ki je bil svoj čas eden glavnih zagovornikov koalicije in je izmed najvernejših pristavev g. Pašića, izjavlja, da stoji vlada v vseh vprašanjih notranje politike slej ko prej na stališču, da sedanje položaj nikakor ne sili vlade, da bi opustila svojo dosedanje politiko. Minister Trifković je izjavil glede uveljavljenja vidovdanske ustave, da mora vlada na vsak način popolnoma izvesti ustavo, ker zahteva to njen prestiž in ker je vzel državne vaje v svoje roke pod tem geslom. Smatra, da se bodo izvedle oblastne volitve najkasneje do konca marca t. l. in da se takoj potem sestanejo oblastne skupščine. Potem se bo mogla jasno in odprto izvajati politika ureditve kraljevine SHS v smislu narodnega in državnega edinstva. Na koncu je izjavil minister Trifković, da vlada nikakor ne namerava izpremeniti tega svojega stališča. Kar se tiče Radića, je rekel minister, da ne namerava izdati vlada nikakih novih odredb.

Razmejitev z Romunijo

BEograd, 8. Jugoslovensko-romunska komisija, ki zbora v Velikem Bečkereku o določitvi meje med Jugoslavijo in Romunijo, je sporazumno sklenila, da se izročijo občine, ki imajo pripadati Romuniji po trianonski mirovni pogodbi, dne 10. t. m., ostali kraji, ki jih ima dobiti Romunija v smislu sporazuma med obema državama, pa se izročijo, ko bo sporazum ratificiran, kar se zgodi na vsak način do konca marca.

Venizelos se bo umaknil po izvršitvi svoje misije

ATENE, 8. Venizelos je v svojih izjavah zelo rezerviran in se neče izreči ne za republiko in ne za monarhijo. Nervoznost je v Grčiji znatno popustila, ker je prepustil Venizelos vso odločitve narodu samemu. Objektivno zadržanje Venizeloso ne ogroža pristavev nobene ideje, ker so vsi v tem složni, naj odloči večina. Navzlic tej avtoriteti, ki jo ima, smatra Venizelos svojo nalogo le za začasno in bo zopet zapustil Atene, ko bo njegova naloga končana. Razmere so se zelo izboljšale in zdi se, da bodo vsa težka vprašanja glede republike ali monarhije rešena brez velikih incidentov.

Izpopolnitev poljskega kabineta

VARSAVA, 8. Stanislav Janicki, bivši minister za poljedelstvo (pod predsedstvom Moraczewskega in Paderewskega) je bil imenovan spet za ministra za poljedelstvo.

Poduk italijanskega jezika obvezen na Ogrskem

BUDAPEST, 8. Poučevanje italijanskega jezika in literature bo uvedeno kot obvezen predmet v nekaterih modernih licejih in realkah na Ogrskem. Zakonski načrt za to reformo šolskega zakona bo v kratkem predložil minister za prosveto.

Železniška nesreča na Gradskem

DUNAJ, 8. Sinoči je tovorni vlak zavozil v potniškega, ki je stal na postaji Farkan na Gradskem. Tri vagoni so bili popolnoma razbiti. Dve osebi ste bili ubiti, več ranjenih.

Primo De Rivera v Barceloni

MADRID, 8. Predsednik direktorja Primo De Rivera je odpotoval v Barcelono.

Francoski pritisk v Palatinatu

Imenovanje von Hoescha za poslanika v Berlinu se ne potrjuje

BERLIN, 8. Predsednik državne banke Schacht se je povrnil iz Londona. Schacht je bil tudi v Nizozemski. Zagotavlja se, da je prinesel s svojega potovanja ugodne vtise in da bo jutri sprejet pri zunanjem ministru Stresemannu.

Za danes pričakujejo v Berlinu nemškega odpravnika poslov v Parizu von Hoescha, ki bo konferiral z vlado. Vest o njegovem imenovanju za poslanika se ne potrjuje v vladnih krogih. Francoski odgovor na zadnje nemško poročilo ima dostopni vsak čas.

Včeraj so na zunanjem ministrstvu poročali nekateri načelniki strank, ki so nalašč zato dospeli iz Palatinata, o položaju v njihovi deželi. Govorilo se je o francoskem podpiranju separatistov, ki uživajo na zasedenem ozemlju vse ugodnosti. Tako jim zasedbena oblastva dobavljajo živila, imajo prosto vožnjo na vseh železnikih, ki so pod francosko upravo ter niso podvrženi nobeni formalnosti za prehod čez mejo zasedene cone. Po poročilih teh političnih mož iz zasedenega ozemlja skušajo Francozi z ogrožanjem Bavarske uspeti s svojo politiko v Porenju. Tako so dali razumeti Bavarski, da hočejo podpirati separatizem v Palatinatu ter odtrgati to deželo od Bavarske same, dokler ne bo Berlin izpolnil francoskih želj glede Porenja. Ako bo München v Berlinu vplival na izpolnitev želj Poincaréjeve politike, tedaj bo Palatinat izročen Francozi.

Na sestanku so vsi govorniki posebno poudarjali odpravo svobode tiska v Palatinatu. Avtonomna separatistična vlada je sestavljena iz političnih diletantov brez vsake posebne kompetence in brez vsake izobrazbe. Tako vlada izvršuje cenzuro nad listi ter jih prepoveduje, ako vsebujejo le mgljaj na francosko zasedbo. Ljudstvo je tako izpostavljeno vsakdanjim nasiljem in ne more najti nikjer zaščite proti temu zlostavljanju.

Nemško udruženje novinarjev proti zatiranju nemškega tiska v Palatinatu

BERLIN, 8. Udruženje nemških novinarjev je naslovilo poziv na inozemske novinarje s protestom proti zatiranju nemških novinarjev v Palatinatu.

Angleški korak v Parizu in Bruslju proti separatističnim poskusom v Palatinatu

LONDON, 8. Do danes je Anglija ostala rezervirana napram incidentom, do katerih je prišlo izven angleške zasedbene cone, akoravno je dala razumeti, da smatra Francoze in Belgijce za podpihvalce separatističnega gibanja. Zanimanje angleške vlade je pa postalo sedaj potrebno, ko skušajo separatisti v Palatinatu doseči uradno priznanje nekaterih vlad. Pritisk separatistov stremi predvsem za dosego priznanja s strani visoke poreske komisije, ki predstavlja vse zavezniske vlade.

Stališče zunanjega ministrstva londonškega je znano: vsako priznanje kakve nove vlade v Palatinatu s strani poreske komisije bi bilo v nasprotju z versajlsko mirovno pogodbo. V Londonu se bojuje, da bo večina v komisiji preglasovala opozicijo angleškega zastopnika, kakor se je to zgodilo že pri reševanju drugih vprašanj. Zato je zunanje ministrstvo zahtevalo zagotovila v Parizu in Bruslju, da se to ne bo zgodilo.

Londonški politični krogi pričakujejo, da se bo tudi Italija pridružila temu stališču, ter računajo na pomoč nekaterih ministrov pariške vlade, kateri se ne strinjajo popolnoma s Poincaréjevo politiko.

Ameriški izvedenci dospeli v Pariz

PARIZ, 8. Ameriški izvedenci, ki bodo sodelovali v odboru za določitev sredstev za deosego ravnovesja v državnem proračunu Nemčije, so dospeli sinoči iz Cherbouga v Pariz.

Poincaré se je povrnil

PARIZ, 8. Poincaré, ki se je povodom volitev v senat mudil v departementu Moza, se je povrnil sinoči ob 21. v Pariz. Proces belgijskih deportirancev v Parizu PARIZ, 8. Proces belgijskih deportirancev se je pričel včeraj pred mešanim razsodiščem nemško-belgijskim ter se je nadaljeval popoldne pod predsedstvom Paula Morianda, profesorja na juridični fakulteti v Ženevi. Kot prisednika sta bila določena baron Rollin, namestnik glavnega tajnika v zavodu za mednarodno pravo in redni profesor na univerzi v Gandu, kot belgijski razsodnik in Hoele, svetnik sodišča v Frankfurtu, kot nemški razsodnik. Po kratki debati je prevzel besedo Pirenne, odvetnik za Belgijo, ki je govoril skozi dve seji ter bičal okrutnosti, ki so jih izvršili Nemci in zagovarjal zahteve prizadežih Belgijcev. Danes se bo razprava nadaljevala.

Razširjevalci vznemirljivih vesti o padcu franka izgnani iz Francije

PARIZ, 8. Notranji minister Maunaury je podpisal odlok za izgon 12 Nizozemcev, zastopnikov inozemskih bank, ki so razširjale alarmantne vesti o padcu franka.

Atentat na Mustafa Kemal-a

PARIZ, 8. Listi poročajo iz Smirne, da je bomba, ki je bila vržena proti predsedniku narodne skupščine Mustafa Kemal-u ranila le njegovo ženo; napadalec je zbežal.

NEVARNA PLOVBA PARNIKA
«PRESIDENTE WILSON»
NEW YORK, 7. Iz Neapolja je priplul tukanjsko luko italijanski parnik «Presidente Wilson», ki ga je tekmo plovlje v podjalnosti 50 milj od ameriške obale za dolga silna nevihta. Vihar je dosegel brzino 110 milj na uro. Mraz je bil tako hud, da

DNEVNE VESTI

Vrnite narodu ljudsko šolo!

Kraljeva šolska oblast v Tridentu je dopisala podprefektom v Bocenu, Merano, Brixenu in Brunecku dopis, ki vsled sklepa ministrskega sveta razveljavlja dekreta, s katerimi se je v šolah nemškega Poadižja tudi za veronauk uvedel italijanski učni jezik. Dopis nalaga, da se ima ta nauk vrstiti v nemškem jeziku, ker otroci ne morejo razumeti pouka v italijanskem jeziku!

Ta poslednja določba vsebuje znamenito in dragoceno priznanje. Dopis ne priznava le, da so tamonjski otroci nemške narodnosti, marveč, da tudi ne morejo razumeti italijanskega pouka! Ker pa so otroci, ki naj poslušajo verski pouk, menda prav isti, ki morajo poslušati tudi pouk drugih predmetov, sledi iz tega dejstva z železno logiko, da tudi ta poslednji pouk ne more biti uspešen če se ne podaja otrokom v listem jeziku, ki ga razumejo — to je v materinščini! Ta resnica je tako jasna in tako očita na dlani, da pač ne potrebuje nobene nadaljnje razlage. Iz nje pa sledi še nekaj drugega: odločna obsodba vse Gentilejeve ljudsko-šolske reforme. Če je — in jim mora biti, saj so predstavniki države, ki hoče uživati sloves sveteljene — res na tem, da bo mogla ljudska šola uspešno vrstiti svojo veliko kulturno nalogo in postavljati temelje splošne ljudske nabožnosti: storiti morajo korak dalje! Kar so v jezikovnem pogledu odredili glede verskega pouka, morajo odrediti tudi glede vsega pouka v ljudski šoli narodnih manjšin! To zahteva najelemanernejša logika in resnična skrb za uspešen pouk v ljudski šoli.

Logika in najelemanernejše načelo pravice in pa enakosti državljani pred zakonom in oblastenim odredbam zahteva nadalje, da to, kar je potrebno za nemško manjšino v Poadižju, velja tudi za našo narodno manjšino v Julijski Krajini! Če je že skrajno krivico, ako se glede uživanja državljanov in narodnih pravic dela razlika med državljani narodne večine in manjšine, bilo bi pa — kakor smo že nedavno rekli — naravnost neobčutljiva krivica, če bi imeli v Rimu drugačno mero za manjšino v Poadižju in drugačno za ono v Julijski Krajini!

Gori omenjeni dopis kralj. šolskega urada v Tridentu kaže, da so se v Rimu vendar nekoliko ustrašili gorostastosti svoje šolske «reform». Stori so vsaj en korak k popravili krivice. Ali to, kar so popravili, je še le en ud v dolgi verigi krivice: poskusov za raznarodovanje narodnih manjšin. Kar so ukrenili v jezikovnem pogledu glede veronauka, se daleč ni dovolj. Vendar vzbuja vsaj iskrico nade, da pridejo v Rimu do polnega spoznanja, kako usodne posledice za ves ljudsko-šolski pouk bi bile neizbežne, če bi hoteli strogo izvesti določbe Gentilejeve reforme. Če hočejo res popraviti vso to zgrešeno in za ljudsko-šolski pouk porazno reformo, se morajo srčno odločiti za drug korak: narodnim manjšinam naj povrnejo njih ljudsko šolo!

Tu naj zabeležimo še po dolžnosti kronistov vest iz Rima, da odposlanstvo županov iz Poadižja nadaljuje svoje posredovanje v Rimu. V ministrstvu za notranje stvari je predložilo težave, ki so na polu izvedbi jezikovnih naredb. Predstavilo se je tudi naučnemu ministru Gentileju! Razgovor s tem očetom nesrečne šolske reforme, je bil morda precej — živahen! Na njegove izjave smo zelo radovedni z vsvo pravico.

Neskladnosti

Te dni, ko smo razpravljali o odpuščanju uradnikov naše narodnosti z očitnim namenom, da na njih mesto postavijo «svoje ljudi», to je, uradnike, ki ne poznajo jezika našega ljudstva, smo vprašali, kako se more z izjavo ekselence Mussolinija odposlanstvu nemških županov iz Poadižja — da v polni meri priznava potrebo, da učitelji in uradniki poznajo oba deželna jezika, torej tudi jezik ljudstva narodne manjšine — spraviti v izjavi ministrskega predstavnika? Tam priznanje potrebe, da državni nameščenci poznajo oba jezika v deželi, tu pa odpravljanje tako usposobljenih uradnikov in nameščencev, ki ne poznajo niti besedice drugega jezika! Kako naj se strinja to? Ali se ne narinja tu misel, da beseda ministrskega predstavnika nemškemu županom ni bila iskrena in da je bila izrečena le tako zaradi lepšega, ker je kritika tako zahtevala? Ali more biti predsedniku države ugodno, če svet ne more verjeti v iskrenost njegovih besed?

Ugoditi pa moramo še drugo neskladnost. Ekselence Mussolini je tudi izjavil poadižkim županom — in ti so z zadoščanjem pozdravili to izjavo — da je sebi pridržal končnoveljavno odločitev v vseh vprašanjih, ki so mu jih predložili župani. Ta končnoveljavna odločitev še ni storjena. Vsaj mi nismo še nič čuli, ali čisto o tem. Kako naj si potem razlagamo dejstvo, da se brez vsakega oziroma na rečeno izjavo z železno dolednostjo nadaljuje manjšinska politika, proti kateri se je odposlanstvo nemških županov pritožilo v polnem ne obsegu? Odpuščanje naših uradnikov; odrekanje opci duhovnikov, učiteljev in drugih nameščencev; oviranje našega političnega, kulturnega in socialnega delovanja; odtoganje koncesij našim obrtnikom; zapiranje starih obrtniških obratov; izključanje našega jezika iz vseh uradov od skrajnih posledic; zasledovanje naših oseb, ki se kakoršibodi hočejo uveljavljati za narodne in državljanske pravice naše narodne manjšine; vse to se izvaja z isto neizprosno tudi sedaj, po izjavi ekselence Mussolinija, da hoče se le on sam končnoveljavno odločiti v vseh teh pogledih! Ali ne napravljajo to na razsodno in logično mislečega človeka utis, kakor da hočejo podrejena oblastna naravnost narekovati svojemu glavarju, kakaj naj bo njegova odločitev? Ali pa, kar bi bilo še huje in še bolj krivično: da ta podrejena oblast ve določa, kakšno bo ta končnoveljavna odločitev gospoda Mussolinija! Ali ni to blizu domneva, da je bila tudi beseda o končnoveljavni odločitvi izrečena le za trenutno pomirjenje «nezadovoljencev»? Tudi to ne bi večalo zaupanja v besede odločujočih čimeljev!

Morda pa ne bo to tako! Morda pride drugače, se ne bojimo po tolikih grenkih izkušnjah! Tem boljše za nas in za njih! Na vsak način pa take neskladnosti kvarijo razpoloženje med ljudstvom in so skrajno škodljive za potrebno medsebojno zaupanje.

je voda, ki jo je morje butalo za ladjo, zmuznila in obdala parnik z debelo ledeno skorjo. Ameriški cariniki so morali čakati več ur, dokler so mornarji s sekirami in potom pare izdelali pot skozi led, da so mogli cariniki v skladišče ladje. Mornarji in potniki so radi mraza in nevihte zelo trpeli.

Kaj se je zgodilo?

Prvi koncert svetovnoslavne umetnosti in mojstra na goslih Jana Kubelika v Verdijevem gledališču je imel naravnost fenomenalen umetniški uspeh. Gledališče je bilo nabito polno. Vse, kar šteje Trst odličnega, zlasti vse, kar ima razumevanje za glasbeno umetnost, se je udeležilo tega koncerta. Rečeno gledališče je imelo enega svojih največjih in redkih praznikov. Tudi za drugi koncert, ki se je imel vršiti v ponedeljek, je bilo gledališče razprodano že v soboto. Predpoldne tega dne pa se je razširila iznenada vest, da je ta drugi koncert mojstra Kubelika «suspendiran». Listi so javljali na kratko, da radi «indispozicije» mojstra. Javnost pa ni hotela prav verjeti v to razlago in razširjale so se razne domneve. Posebno se, ker niso listi nič omenjali, kdaj se bo vrnil ta drugi koncert. Včerajšnji listi pa javljajo zopet na kratko, da je drugi Kubelikov koncert definitivno odpovedan in da blagajna vrača že vplačano vstopnino. Ni besedice razlage ne čitamo. Vse se vprašuje sedaj po vzroku te odpovedi? Ljudje slutijo podzvestno, da se je moralo nekaj zgoditi za kulisa, kar je izrazilo odpoved. Kaj? Nikdo ne ve nič določnega. Zelo razširjeno je mnenje, da so morali kaj uprizoriti krogi, ki jim ni šlo v sklad, da v laškem Trstu slavi triumfe umetnik, ki ni Italijan. Ugibljejo, da se je hotel umetnik izogniti morebitnim neprijetnim pojavom med drugim koncertom. Ali je ta domneva opravičena — ne vemo. Neverjetna pa ni sprito dejstva, da so med prebivalstvom tudi ljudje, tako razpaljeni od hipernacionalizma, da smatrajo kot skrunjenje italijanskega imena, če se tu proslavlja umetnik, ki ni Italijan, posebnost pa še, če je Slovan, kakor je — Čeh Jan Kubelik. To so ljudje, ki ne morejo internacionalno misliti in čutiti tudi na polju umetnosti: v navskrižju z vsem ostalim civiliziranim svetom. Ponavljamo, da ne vemo nič pozitivnega glede vzroka odpovedi Kubelikovega koncerta. Beležimo pa ta ugibanja radi njih verjetnosti. Za slučaj pa, da so te domneve blizu resnice, moramo reči z obžalovanjem, da ta dogodek ne bo večal ugleda našega mesta pred nabožnim svetom, ki je ravno radi te svoje nabožnosti na polju umetnosti — internacionalen, da slavi umetnika radi njegove umetnosti in da ne vprašuje po narodnosti takega izvojenca, ker ga smatra za kulturno last vseh narodov. To pomikanje razumevanja internacionalne pomembnosti vsake umetnosti na strani gotovega dela tržškega prebivalstva pa moramo ob tej priliki že zabeležiti kot žalostno dejstvo brez oziroma na konkretni vzrok odpovedi drugega koncerta mojstra Jana Kubelika.

Smrtna kosa. Predvčeršnjim je umrla tu gospa Elvira Mahne, vdova po pokojnem Josipu Mahnetu, široko znanem veletržcu in zvestem sinu svojega naroda. Užaločeni rodobliam Mahnetovi, dr. Vodopivec in Smoletovi naše iskreno sožalje.

Rojstni dan Nj. V. kraljice in obletnica smrti kralja Viktora Emanuela II. Ob priliki rojstnega dne Nj. V. kraljice je bilo včeraj naše mesto razveljavljeno in izobeleženo so bile zastave. — Danes praznuje vsa Italija obletnico smrti kralja Viktora Emanuela II.

Rok za plačanje telefonske naročnine za tretje četrtletje poteče 15. t. m. Na-ročnikom, ki ne bodo do omenjenega dne plačali naročnine, se bo telefonska svezja pretrgala in bodo dotičniki izgubili pravico do telefona. Uprava bo sicer lahko privolila v vzpostavitev telefonske zveze, ako bo zamudnik izpolnil svojo dolžnost najkasneje v drugi polovici tega meseca, ampak tedaj bo treba poleg navadne naročnine za četrtletje plačati še kot odškodnino 5 lir. V slučaju plačanja po 31. januarja se bo k temu prišlo še 150 za vsak dan zamude po 1. februarja.

Po preteku četrtletja zgubi naročnik, ki ni plačal naročnine, končnoveljavno pravico do telefona.

Popravljam. V včerajšnjem obvestilu pol. društva «Edinost» naj se čita Rudolf Branjik (in ne Drušnik) in Fran (in ne Jan) Drušot.

Društvene vesti

Glasbena Matica: No. 01 ob 29. odborova seja.

«Sentjakobka Čitalnica» priredi v nedeljo dne 13. t. m. v dvorani D. K. D. pri Sv. Jakobu špansko igr. «V nizavi». Vsakdo naj izrazi to priliko ter si ogleda to prekrasno delo.

Ženska podružnica «Šolskega društva» v Trstu ima danes v sredo ob 6.30 zvečer važno sejo. Vabljeni so vse odbornice in vrstnice, da se seje točno in zanesljivo udeležijo. Nabirateljice so naprošene, da prinesejo polje z nabranimi zneski.

Iz tržškega življenja

Pri delu je umrl. Včeraj popoldne je uveljavil mestne planarne Jakob Švab, star 56 let, stanujoč v Roculu, popraviljal v ulici Sanità neko plinovno svetilko. Nenadoma je možu postalo slabo; zgrudil se je na tla ter oblašal nezvesten. Zdravnik rešine postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta, je ugotovil, da je ubogi mož že mrtev; ni pa mogel dogati vzroka smrti; najbrž je moža zadela srčna kap. Pozneje je bilo truplo Švaba prepeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Huda žena. Kotičaj Jurij Petaros, star 48 let, stanujoč v Zagati S. Eulemia št. 7, ima zelo energično zakonsko družico. Snoti je imel priliko, da se je o tem temeljito prepričal. Spril se je namreč s svojo Anko in sicer radi podnajemnika Nikolaja Verin, ki stanuje pri niju. Petaros je hotel Verina odslavit, ker je imel z njim preveč sitnosti, čemur pa je bila žena nasprotna. Petaros je bil mogočno vinen, zato je umljivo, da se je pri prepričanju zelo razgledal; je obkladal svojo Anko z raznimi, ne ravno laskavimi pritlikami, ki jih je tu pa tam zabelil s kakšno gorko klobuto. Anka pa se je kmalu naveličala moževih litanij; pograbila je ključavo ter mahnila z njim moža po glavi. Petaros, ki se je vsled udarca skoro popolnoma iztrezil, je jel vpiti na pomoč. Prihiti ljudje so obve-

stili o dogodku rešilno postajo. Z avtomobilom tega zavoda je bil Petaros prepeljan v mestno bolnišnico, kjer je dobil potrebno pomoč. Rana, ki mu jo je zadala njegova žena polovica ni nevarna, vendar bo moral par dni hoditi z obvezano glavo.

Zimski ališica. — Številni padci na zamrz-njenih ulicah. Včeraj zjutraj zarana je kratak dež orosil tržške ulice, ki so bile kmalu potem, ker je temperatura nenadoma padla, pokrite s tanko ledeno skorjo. Ljudje, ki so se mudili po opravkih na ulicah, so morali hoditi zelo previdno; če je kdo količjak hitreje stopil je neprijetno presenečen sedel na tlaku. Taki prizori niso bili redki in so vzbujali mnogo smeha. Vendar pa niso ostali vedno brez posledic. Marsikateri se je pri padcu pobil, ali si zlomil kak ud. Rešilna postaja je imela zgodaj zjutraj mnogo posla.

Ob 5.30 je bil zdravnik poklican v ulico Cristoforo Belli, kjer se je spodril na ledu 38-letni kurjač Anton Jermann, stanujoč v isti ulici v hiši št. 49. Mož si je zlomil levo nogo pod kolenom. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico.

Podobna nesreča je doletela 58-letno Marijo Požar, stanujočo v ulici Regina Elena št. 59. Ta si je pri padcu zlomila levo roko. Prepeljana je bila v mestno bolnišnico.

Tudi zasebnica Ana Fortunato, stara 63 let, stanujoča v ulici S. Vito št. 4 se je spodrsnila na ledu ter si zlomila levo roko. Prepeljali so jo na dom.

Okoli 10. ure je bila z avtomobilom rešil-ne postaje prepeljana v mestno bolnišnico «breška» Ivanka Sancin, stara 43 let, stanujoča v Skednju št. 114. Idoč proti mestu, je padla pri Sv. M. Magdaleni na tla ter si zlomila levo roko v zapestju.

Na rešilni postaji so dobile potrebno pomoč še številne druge osebe, ki so padle na zamrz-njenih ulicah ter izvinile roko ali nogo, ali pa so se drugače pobile.

Gospodarstvo

Iz tržške industrije tkanja. Po poročilih iz Milana bosta podjetji «Cotonificio Triestino Brunner» in «Società Italiana Co-struzioni Macchine Tessili» v Trstu v kratkem zvišali svojo glavnico iz papirnat v zlato veljavo.

DAROV

Za svetovnoslavno podruž. «Sol. društva» so darovali žensko dobrodel. združenje od vrnje-ne preplačane vojnje počitniške akcije L. 67.— Ker se niso udeležili Božičnice gg. Matko in Ivanka Gradinar L. 10.— Dr. Sedmak L. 5.— Dr. Črne 10 Din. Vezelozarposajeni svetovnos-lavski izletniki v Boljuncu na predlog g. Fr. Zadi-nika L. 25.30. Mali Darjo Dekleva L. 10.—, ki so jih Sveti trije kralji nabrali in «Sol. društ.» darovali. Skupno: L. 137.30 in 10 Din. Srčna hvala vsem!

ZAHVALA

Globoko gmjeni se zahvaljujejo vsem, ki so hoteli izkazati zadnjo čast naši nepozabni mami, tašči in stari materi, gospé

Elviri vdovi Machne

Žulojoče družine

Mahne, Vodopivec in Smole.

100

Božna poročila.

Valuta na tržškem trgu.

ogrsk krona	0.11—	0.12
avstrijske krona	0.0825	0.0830
čehoslovaške krona	87.40	87.90
dinarji	25.95	26.15
leji	11.60	12.—
marke	—	—
dolarji	23.15	23.25
francoski franki	113.75	114.25
avcarski franki	403.—	406.—
angleški funti papirnati	99.70	99.95

Tečaj:

Adriatica	300
Cosulich	393
Dalmatia	240
Germolich	1380
Libera Triestina	435
Lloyd	1445
Lussino	685
Martinolich	160
Oceanica	110
Premuda	532
Trpčevich	847
Ampela	435
Cement Dalmatia	879
Cement Spalato	224

Pijte odlikovano specialiteto «JAJČNA CREMA MARSALA R. CRISMANCICH» in prepričali se bode, da ne najdet boljše likerja. Za vsako kupljeno steklenico bode dobiti potrdilo s katerim dvignete popolnoma brezplačno stensko uro.

Na prodaj je v vseh prodajalnah na debelo in pri trvdki

R. CRISMANCICH, Via XXX ottobre 8, Via Valdirivo 34, telefon 1359. (4)

Mali oglasi

POROČNA SOBA z vzmetni in žimnicami, vse novo, L. 1000.— Via Scalatina 10. 19

PREDNO PRODATE zlato in srebro, vprašajte cene veliko zlatarno — urarno via Giacinto Gallina 2 (nasproti hotela Moncen-sio). Velika izbira predmetov za darove. Popravila. Cene nizke. 13/2

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 25

KRONE, goldinarje, plačujem vedno 5 stotink več kot drugi. Edini grosist, via Ponderas 6-L. 20

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Nizke cene. Govori slovensko. Tajnost zanjena. Slavec, via Ginja 29. 1677

Gozdna zadruga v Padričah
bo imela svoj

redni občni zbor

v soboto, dne 12. januarja 1924
ob 7. uri zvečer. 99

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

spectalist za bolezni v ustih in na zobeh
sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria 26)
od 9-12 in od 3-5. (27)

Zaloga domačih vin.

Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine Via Cunicoli 2, na drobno in za družine Via Giuliani 32.
Telefon 19-80.

Priporoča se lastnik

(12) FR. ŠTRANCAN.

Izredna prilika!

Šivalni stroji, petletno jamstvo, L. 350.— za vezenje L. 570.— zaklopni, luksuzni L. 720.—, Zaloga najboljših koles po izrednih cenah.

Iščete se prepročalci za Julijsko Krajino proti posebnim popustom. Pošiljajte proti predplačilu.

24 Cervellini, Trst, Via C. Carducci 27

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlatc, lisic, dihurjev, vidcr, jazbecov, mačk, ve-veric, krčov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10
II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljke po pošti.

Naročajte in širite

„EDINOST“

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavnica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača). Podružnici: ABAZIA, ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo in z vzhodnimi deželami

Dale subvencije na blago, efekte in vrednosti

Otvorja akreditivne za nakup blaga. — Izkusi efektov in računov. Informacije. — Kupuje in prodaja

dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

Sprejema vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

PODLISTEK

Paul Bourget:

JEČA

(La Geôle)

Poslovenil F. P.

Na mizi je ugledal pero s črnilom in papir-jem ter napisal enostavno sledeče vrstice:
«Gospod minister!

«Načelnik Vaše pisarnice g. Ivan Vialis se je umiril. V imenu Slovečanstva — to besedo je trkiral podčrtal — sprejmite njegovo vdo-vo, ki vam ima izročiti pismo od ranjkega.»

«Njegova ekselence vas čaka,» je rekel vratar, ko se je vrnil, ter pustil oba napre-d, zdravnika in mlado gospo. Minister je stal pred svojo pisalno mizo. Vratarov listič je držal v roki in njegov močniti obraz je izražal prestrašeno strmenje nad nesrečnimi posledicami njegove jeze. Pokazal je ta papir, ne da bi niti pozdravil novodošlecev, in je rekel jecljajoč:
«Toda ali je to mogoče?»

Kot odgovor je gospa Vialis pomolila njemu, ki ga je že smatrala za morilca svojega moža, pismo, ki je dobila nalog da mu ga prinese. Minister ga je vzel. Ko ga je bral, sta se mu

ulili po njegovih uvelih licih dve debeli solzi, ki sta pričali, da ga peče vest radi njegovega slepega prenašanja, katero je poglano tega mladega moža, ki ga je ljubil, v obup in samor-mor. Ta nasilni človek je bil pravičen. Cim je Ivan Vialis skočil iz kočije, mu je očitala vest ono kruto obsodbo ki jo je bil izrekel brez predhodne preiskave in h kateri ga je bila zapeljala razdraženost one strašne noči. Poznal je bole-stno občutljivost načelnika svoje pisarnice. «Ako so mu ono pismo utrkali, kakor trdi,» je mislil sam pri sebi, «je pač v njegovem zna-čaju, da mi ni povedal. Izgubil sem bil hladno-krvnost. Nisem storil prav». Preden je šel do-mov počivati, se je vrnil v ministrstvo, da vidi svojo pošto. Vse je pustil na strani ter napisal Ivanu Vialisu pismo. Ravno v hipu, ko je pri-šla vdova, se je pripravil, da ga pošlje v ulico Saint-Dominique. To pismo, ki je bilo sedaj že brezpredmetno, je vzel s svoje pisalne mize in rekel vdovi:

«Spoštovanje, ki zahteva, naj mu ga po-vrnem, gospa, je vaš ubogi mož vedno imel. Vedno ga je tudi zaslužil. Nesporazumjenje, ki se je moglo pojaviti med nama, je trajalo le en hip. Dokaz: pred par minutami sem mu pisal, da ga pokličite nazaj... Moj Bog, zakaj ni počakal!...»

Mlada žena je s roko odklonila zavitek, ki ga je ta stari gospod molil s prosečim go-

ketom. Ne da bi ga pogledala ne poravnala, je zapustila sobo, medtem ko je Vemat, ki je ostal za njo, skušal popraviti učinek njenega žaljivega odhoda, rekoč:

«Gospod minister, ona ne ve sama zase. V tem hipu ni odgovorna. Odpuščite ji in od-pustite tudi meni, ako vas prosim kot zdravnik, da zabranite listom pisati o tem same-moru, da bi otrok ne izvedel, kakšen konec je storil oče.»

«Umrj je od anevrizma. Sestavite vi sami tozadevno vest,» je rekel državnik.
«Vsi to mu je dolžan storiti,» je rekla vdova Vemat, ki ji je povedal o tej obljubi, ko se je vrnil tudi on od ministra. «Toda še eno uslugo mi napravite,» je dodala. «Naj ne pride k po-grebu! Jaz hočem biti pri pogrebu. Ako bi prišel on, bi jaz ne mogla.»

«Gospa, počkusi bom tudi to,» je odgo-voril državnik, «toda najprej vas sprejem do-mov.»

Pri tem je imel priložnost jo nadalje opazova-ti ter določiti zase oni pogumni načrt, ki se mu je že začel svitati in ki je imel dati obupani ženski oni «moralni sunek», do katerega je bila v svojem zdravju toliko držal. Cim sta bila sedla v kočijo, je že izgovarjal on v svojih mislih te-le popolnoma stanovske besede:

«Vrenje pojema. Svoje razburjenje je iz-žrpala. Bate-tja je izpraznjena.»